چیرۆکێکی سەیر بۆ کتێبێکی ناوازە.. هیوا ناسیح

ساڵی ١٩٧٦ کتێبێکی گرنگ بە زمانی ئیتالی لە لایەن ڕۆژنامەنوسێکی ناوداری ئەو وڵاتە بە ناوی فرانز مەریا دەزارۆ (franz maria d’asaro) لەسەر شۆڕشی ئەیلول و سەرۆکەکەی بڵاوکراوەتەوە، نوسەری ناوبراو ١٧ ساڵ پەیامنێری ڕۆژنامە و گۆڤارەکانی ئیتالیا بووە لە بەغدا و لە نزیکەوە ئاگاداری شۆڕشی ئەیلول بووە، هاوکات ساڵانێکی زۆر نزیکی بارزانی باوک (مسەفا بارزانی) بووە، دەیان چاوپێکەوتن و ریپۆرتاژی بە زمانی ئیتالی لەگەڵ و لەسەر کێشەی کورد لە میدیای ئیتالیدا بڵاوکراوەتەوە. ساڵی ١٩٢٥ لە دایکبووە و ساڵی ٢٠٠٤ کۆچی دوایی کردوە.

بە پێی زانیارییەکان ئەمە یەکەم کتێبە لەسەر کورد و کوردستان بەزمانی ئیتالی، کە لە سەدەی ڕابردوودا چاپکرابێت. نوسەر دوای ڕوخانی ڕژێمی پاشایەتی عێراق لە ١٤ی تەموزی ١٩٥٨ وەک پەیامنێری ڕۆژنامەیەکی ئیتالی دەکەوێتە بەغدا و یەکسەر ئاشنایەتی لەگەڵ کێشەی کورد پەیدا دەکات، لەو کاتەوە بەرەودوا بەردەوام وتار و ریپۆرتاژ و بابەتەکانی لەسە کورد دەنوسێ و لە ئیتالیا بڵاویان دەکاتەوە، کاتێک مستەفا بارزانی لە یەکێتی سۆڤیەت لە ٦ی ئۆکتۆبەری ١٩٥٨ دەگەڕێتەوە، دەزارۆ (نوسەری ئەم کتێبە) لە فڕۆکەخانەی بەغدا لەگەڵ جەماوەرێکی زۆری خەڵکی باشور، پێشوازی لە بارزانی دەکات، دواتریش بۆ ماوەی دوو مانگ لە ئوتێل سەمیر ئەمیس لە شاری بەغدا، شوێنی حەوانەوەی بارزانی، میوان دەبێت و لە نزیکەوە شاندەکان دەبینێت، کە بۆ بەخێرهاتنەوە و سەردانی بارزانی هاتبوون، لەو کاتەدا دەزارۆ یەکەم ڕۆژنامەنوسە، چاوپێکەوتن لەگەڵ بارزانی دەکات و لە ڕۆژنامە ئیتالییەکاندا بڵاوی دەکاتەوە.

بەم جۆرە ڕۆژنامەنوسی ناوبراو بە درێژایی حەڤدە ساڵ، واتە لە ١٩٥٨ ەوە تا هەرەسی ١٩٧٥ ، وەک دەڵێن بە نانودێی خۆی، بە بەردەوامی وتاری لەسەر شۆڕشی ئەیلول و بارزانی نوسیووە، لە بەغدا لە نزیکەوە ئاگاداری گۆڕانکارییەکان و جموجوڵە سیاسییەکان بووە، چاوی بە زۆربەی کاربەدەستەکانی حکومەتی عێراق و لێپرسراوانی کوردیش کەوتوە، شاهیدێکی دەگمەنی ئەو ململانێ، شەڕ و دانوستان و دۆزی نەشەڕ و نەئاشتیانەی نێوان شۆڕشی کورد و حکومەتی عێراق بووە.

ناوبراو زۆر سەرسامی بارزانی بووە و بگرە زۆرجار زیادەڕەوییەکی

بێسنوری لە وەسف و ستایشی بارزانیدا نوسیوە، واتا بە گشتی کتێبەکەی پیاهەڵدان و ستایشی ڕۆڵی بارزانییە، بەڵام لێرە و لەوێ چەند ڕەخنەیەکیشی لە بڕیار و هەڵسوکەوت و رەفتاری ناوبراو گرتوە.
جگە لەوەش هەندێک لێدوانی د. مەحمود سێرانی تێدایە لە سەر هەرەسی ١٩٧٥، کە بە نێگەتیف بۆ سەرکردایەتی و سەرۆکی ئەوسای پارتی دیموکراتی کوردستان دەکەوێتەوە.
د. جاسم خۆشناو، کە مامۆستای زانکۆیە لە یەکێک لە زانکۆ بەناوبانگ و دێرینەکانی ئیتالیا (زانکۆی پیزا)، جگە لەوەی کۆتایی حەفتاکانی سەردەی ڕابردوو چەند ساڵێک لە سەرەتای شۆڕشی نوێ پێشمەرگەی یەکێتی بووە، ساڵی ١٩٨١ ڕویکردۆتە ئیتالیا و دوو دکتۆرای لە بوارەکانی (پەیوەندییە نێو دەوڵەتییەکان وە مافی مرۆڤ) دا هەیە، چەندان بڕوانامەی نێودەوڵەتی لەبوارەکانی مێژوو، هەڵبژاردن، ڕێکخراوی مەدەنی و ..هتد هێناوە. چەند کتێبێکی لەسەر کورد لە زمانی ئیتالییەوە وەرگێڕاوە، دەیان وتار و لێکۆڵینەوەی لەسەر کورد و کێشەکەی بە ئیتالی بڵاوکردۆتەوە، سەرپەرشتی و ڕێکخەری چەندان کۆنفرانس و سیمینار و بۆنەی کەلتوری و سیاسی و ڕۆشەنبیریی کوردی بووە لەو وڵاتە. من وا بۆ ساڵێک دەبێت ناوبراو دەناسم، ئەو بە سروشتی خۆی، سەرەڕای ئەو هەموو بڕوانامە و نوسین و خەباتەی بۆ نەتەوەکەی کردوە، کەسێکی هێمن و سادە و خاکی و خۆدەرنەخەرە. چونکە بێجیاوازی ڕەخنەی لایەنە کوردستانییەکان دەکات، هیچ لایەنێک بایەخی خۆیان پێ نەداوە و تیشکی ڕاگەیاندنیان نەخستۆتە سەر، ڕێک پێچەوانەی خاوەن دکتۆرا و بڕوانامە ساختەکانی کوردستان، کە سەر بە خۆیانن و هەڵیان دەکێشن و گەورەیان کردون!
ساڵی ١٩٨٦ بە ڕێکەوت دکتۆر جاسم ئەم کتێبە، لە لای کتێب فرۆشێکی بەردەم زانکۆکەی، کە وانەی تیا دەڵێتەوە لە ئیتالیا دەدۆزێتەوە، پێی سەیر دەبێت تا ئێستا هیچ کەسێک نەباسی ئەم کتێبەی کردوە، نەئەمیش لە هیچ کوێیەک بینیویەتی، بۆیە ناوبراو بۆ ئەوە دەچێت، هەر یەکسەر دوای چاپکردنی ساڵی ١٩٧٦ لە لایەن باڵوێزخانەی ئەوکاتەی رژێمی بەعس لە ئیتالیا، سەرجەم نوسخەکانی کتێبەکە کڕا بێت و لە نێوبرا بێت، تا دەنگی کورد و شۆڕشەکەی بە هیچ کوێیەکی دونیا نەگات!
دکتۆر جاسم، وەک کەسێکی ئەکادیمی و زانستخواز و پەرۆشی مێژوو و خەباتی کورد، هیممەت دەکات چەند ساڵێک لەمەوبەر ئەم کتێبە ناوازەیە وەردەگێڕێت، کە گومانی تێدا نییە چەندان مانگ کار و شەونوخونی ویستوە تا لە ئیتالییەوە بۆ کوردییەکی ڕەوان و جوان وەریگێڕاوە، دوای ساڵانێکی زۆر و چەندەها جار پیاچوونەوە بە

وەرگێڕاوە کوردییەکە بڕیاردەدات بڵاویبکاتەوە، کتێبەکە دواتر دیزاینیش کراوە، کە زیاتر لە ٤٠٠ لاپەڕەیە.

سەرەتا لە ڕێگەی مامۆستایەکی زانکۆی سەلاحەدین – هەولێرەوە کە هاوڕێی بووە، پێشنیازی بۆ دەکرێت کە دەزگای بارزانی بۆی چاپ بکەن، دوای هێنان و بردن و چاوەڕوانییەکی زۆر، نائومێدی دەکەن و بۆی چاپ ناکەن، دیارە هۆکەی ڕوونە، کە لەبەر ئەوەی بووە، نوسەر چەند جارێکی کەم ڕەخنەی لە بارزانی باوک گرتوە، کە ئەمەش بۆ کەسێکی ئەوروپی و ڕۆژنامەنوس و ئەکادیمی، زۆر کارێکی سادە و نۆرماڵە، بگرە نەبوونی رەخنە لە توێژینەوە و کتێبێکدا، مانای کەمایەسی دەگەیەنێت، چونکە لە رەگەزی بابەتیبوون دوور دەکەوێتەوە. ئیتر بەم جۆرە دوای بەفیڕۆدانی چەندان مانگ، دکتۆر جاسم دڵنیا دەبێت کە دەزگای بارزانی نایانەوێت بڵاوی بکەنەوە.

دوای نائومێدبوونی لەوان ئەمجار ناچار بۆ دۆزینەوەی دەزگایەک بۆ بڵاوکردنەوەی، باسی کتێبەکە لای ڕۆژنامەنوسێکی یەکێتی دەکات، ئەویش پێشنیازی بۆ دەکات، کە بۆی بنێرێت، تا لە ڕێگەی یەکێک لە دەزگاکانی یەکێتییەوە بە چاپی بگەیەنێت، ئەمیش بۆی دەنێرێت. ئەم لەلای خۆیەوە وای بۆ دەچێت، کە مادام کتێبەکە بە دژی پارتی نەبووە، ئەوە یەکسەر بە دڵی یەکێتی دەبێت و بۆی بڵاودەکەنەوە، بە تایبەت ئەم لە سەختترین قۆناغەکانی خەباتی ئەو حزبەدا واتا ساڵانی کۆتایی حەفتاکان پێشمەرگەی ئەو حزبە بووە، پاشانیش لە ساڵی ١٩٨١ەوە کە لە ئیتالیا نیشتەجێ بووە، یەکێک بووە لە چالاکوانەکانی ڕێکخستەکانی یەکێتی و ماوەی ١٥ ساڵیش بەرپرسی کۆمیتەی ڕێکخستنی یەکێتی بووە لە ئیتالیا، بۆیە ئومێدی زۆرە کە ئەوان بۆی چاپ بکەن. پاش ماوەیەکی زۆر و بەدواداچوون و سۆراخی کتێبەکە، ئەمانیش کاتی دەکوژن و بۆی چاپ ناکەن، دواجار بە ڕوونی پێی ڕادەگەیەنن، کە مەکتەبی بیر و وشیاریی یەکێتی دەڵێن: لەبەر ئەوەی کتێبەکە بە پۆزەتیف باسی ڕۆڵی مەلا مستەفا دەکات، ئەوەش بە سود و قازانجی پارتی و سەرکردایەتی پارتی دەشکێتەوە، بۆیە کتێبەکەی بۆ بڵاوناکەنەوە. ئیتر دواجار لە هەردوو لا نائومێد دەبێت، ناچار لەم سەرەتای ساڵەدا بە شێوەی پی دی ئێف و لە سایتەکوردییەکاندا بە شێوەی کتێبی ئەلەکترۆنی بڵاوی دەکاتەوە!

ئینجا ئێستا خوێنەر لە وەڵامی سەیری هەردوو حزبە باڵادەستەکەی کوردستان سەبارەت بە کتێبەکە تێدەگات. لە بری دەستخۆشی و خەڵاتکردنی د. جاسم، واتا وەرگێری کتێبەکە، دوای دووساڵ دەستی دەستی و هێنان و بردن، ناچار دەبێت لە ئینتەرنێت بڵاوی بکاتەوە. سەرەڕای ئەمە دەزانین، کە ئەو دوو حزبە چۆن ڕێز لە ماندووبوون و کۆششی سەدان سەعات کاری وەرگێڕان و نوسینەوەی کەسێکی ئەکادیمی

کورد دەگرن، کە هیچ سودێکی مادی لەو کارەیدا نییە، جگە لەوەی ناوبراو بۆ ئاسودەکردنی دەرونی خۆی و وەک ئەرکێکی نیشتمانی و نەتەوایەتی ئەنجامی داوە!
لە ڕاستیدا ئەم کارانە دەبێت دەزگایەکی ئەکادیمی نامەخانەی نیشتمانی پێی هەستێت و خەڵاتی هەر کەس و لایەنێکیش بکات، کە هاوکاریان بێت، دەبێت حزبی کوردی و سەرکردایەتییەکانیان کەی بگەنە ئەو ئاستەی، کە نابێت چاوەڕێی ئەوە بن، کە نوسینە مێژوویی و توێژینەوە زانستی و بابەتییەکان لە سەر کورد و شۆڕشەکەی، هەمیشە بەدڵ و بۆ بەرژەوەندی ئەوان بێت، زۆر ئاساییە ڕەخنە و سەرنجی واشی تێدا بێت، کە پێچەوانەی بۆچوون و بەرژەوەندی ئەوان بێت. ئاخر کەی لەوە دەگەن، کە نوسینی مێژوو هەر پیاهەڵدان و ستایش نییە، کەی تێدەگەن، کە ئەمڕۆش نەبێت، سبەی سەرجەم خاڵە لاواز و نوشست و شکست و هەڵە و پەڵەکانی بزوتنەوەی کوردایەتی بە نەشتەری توێژینەوەی ئەکادیمیی بابەتییانەی زانستخوازانە لە شەنوکەو دەدرێن و مێژوو ڕەحم بە کەس ناکات.
دواجار مێژووش ئەوەیە، کە کەسانی بێلایەن و ئەکادیمی، بۆ ئەوەی جوڵێنەری بەرژەوەندخوازی و لایەنخوازی و دەمارگیریی حزبایەتی و هەست و سۆز کاریان تێ بکات، تۆماری دەکەن، نەک ئەوەی سەرکردەکانی خۆمان، کە دێن پرۆسەی (دووبارە نوسینەوەی مێژوو) ئەنجام دەدەن و بە دڵی خۆیان و بێ ڕەچاوکردنی هیچ ڕەگەزێکی لێکۆڵینەوەی زانستییانە بە کتێبی قەبارە گەورە دەینوسنەوە.

تێبینی:

- وێنەکان هی بەرگی نوسخەی ئیتالی و وەرگێڕانە کوردییەکەیەتی.
- بۆ بینین و خوێندنەوەی تەواوی کتێبەکە بە کوردی ئەم لینکە بکەرەوە:

https://dengekan.info/wp-content/uploads/2023/01/Kteb_JasmXoshnaw.pdf?fbclid=IwAR0la-pqgClNejCKXVOOb66HeuDQMZyA7MiQu5C50k6xxjXfPhMlJi3wPyU

لێکچوون و جیاوازییەکانی شۆڕشی ١٣٥٧ و شۆڕشی ئێستا.. وەرگێڕانی بۆ کوردی:کاوە عومەر

دیمانەی خەلیل کەیوان لەگەڵ حەمید تەقوایی

بە پشتبەستن بە چاوپێکەوتنێک لەگەڵ کەناڵی جەدید ئامادەکراوە

خەلیل کەیوان: لێکچوون و جیاوازیی شۆڕشی ژن ، ژیان ، ئازادی لەگەڵ شۆڕشـی ١٣٥٧ چییە؟ زەمینەی مێژوویـی، سیاسـی، ئـابووری و کۆمەڵایەتی شۆڕشی ١٣٥٧ چین؟ بۆچی هەندێک پێی دەڵێن شۆڕش و شۆڕشی ئیسلامی و هەندێکیش بە فیتنە؟ ئایا شۆڕشی ساڵی ١٣٥٧ کارێکی حەتمی بوو؟
حەمید تەقوایی بۆچی بوو بە شۆڕش؟ ئەوانەی لەسەر تەختی ڕژێمی پێشوو کەوتنە خـوارەوە، بـوونەتە قەرزدەر و دەڵێـن بە نـاڕەوا ڕووخێنراوین. فیتنە و یاخیبوون لە دژی ئەوان ڕوویدا. هەندێک کەس کە لە حکـوومەتی پەهلەوی نـاڕازین پێـیان وایە نەدەبـوو شۆڕشـێک ڕوویبدات، بەڵام چاکسازی پێویست بوو. واقیعەکە چی بوو؟ ڕای ئێوە لەسەر شۆڕشی ١٣٥٧ و هۆکارەکانی ڕودانی چییە؟

حەمید تەقوایی: شۆڕشی ساڵی ١٣٥٧ وەک هەر شۆڕشێکی تر، خواست و ئامـانجی ئینسـانی بەرزکـردەوە. لەو قۆنـاغەدا خەڵـک ئازادییـان دەویست، یەکسانی و خۆشگوزەرانییان دەویست، دەیانویست کۆتایی بەو کەشـوهەوای خنکانـدن و دیکتاتۆرییـانە بهێنـن کە ناویـان نـاوە گوڵسـتانی ئاریـامیهری. زەمینە بابەتییەکـانی شۆڕش لە ڕاسـتیدا ئامادە بوون.
لە ڕووی کۆمەڵـایەتی و ئـابوورییەوە لە سـەردەمی شـادا کەلێنێکـی گەورە لە نێـوان هەژاری و سـەروەت و سامانـدا هەبـوو. ئەمڕۆ ئایەتوڵڵا ملیاردێرەکان دەستیان بەسەر هەموو سەرچاوەکانی سەروەت و سامانی کۆمەڵگادا گرتووە و لەو سەردەمەدا هەزار بنەماڵە واتە دەربار و دەوروبەرەکانی شا ئەم هەڵوەستەیان هەبووە و پارەکانیان لە زیادبووندا بوو. کەلێنی نێوان هەژاری و سەروەت و سامان لە ئەمڕۆ کەمتر نەبوو. نەک تەنیا خەڵکی ناوچە جیاجیاکانی وڵات، بەڵکـو تەنـانەت لە تـارانیش دانیشتـوانی دەرەوەی سـنوورەکان لە سـەرەتاییترین ئیمکانـاتی ژیـان بێبەش بـوون. ئەم دانیشتـووانەی

دەرەوەی سنوورەکان یەکێک لە هێزەکانی دەستپێکی شۆڕش بوون. کاتێک ڕژێمی شا ویستی بە بولدۆزەر خانووە قوڕەکانیان بڕووخێنێت، لەبەرانبەریدا وەستانەوە و ئەمەش یەکێک بوو لە پریشکەکانی شۆڕش. دوای ئەوە ناڕەزایەتی دژ بە ستەم و نەبوونی ماف و سەرکوت کە یەکێک بوو لە پایەکانی دەسەڵاتی شا، بە تەواوی کۆمەڵگادا بڵاو بووەوە. لە سەردەمی شادا هەر جۆرە بۆچوونێکی جیاواز قبوڵ نەدەکرا، هەموو حیزبەکان داخران، تەنانەت حزبی ئێرانی نوێ و حزبی خەڵک کە دوو حیزبی دەس□□زی دەسەڵاتی پاشایەتی بوون، تەحەمول نەکران و هەڵوەشێنرانەوە. شا حیزبی ڕاستاخیزی دروست کرد و ڕایگەیاند کە هەر کەس ڕازی نابێت ئەم وڵاتە بەجێبهێڵێت. و بەم شێوەیە زەمینە کۆمەڵایەتی و ئابووری و سیاسییەکانی شۆڕش فەراهەم کرا. شۆڕشی ساڵی ۳۵۷ لەسەر بنەمای ئەوهەلو مەرجانە دروست بوو و دواجار بووە هۆی ڕووخانی سیستەمی پاشایەتی.
بەڵێ دەبێ بگوترێ شۆڕشی ۱۳۵۷ شۆڕشێک بوو کە ئایدیالی تەواو ڕەواو و ئینسانی تێدابوو؛ خەڵک مافی خۆی بوو شۆڕش بکات، بەڵام شۆڕش دامرکایەوە و نەیتوانی بەو ئەو ئامانجانە بگات.

خەلیل کەیوان: بە کورتی باسیزەمینەی شۆڕشی ۱۳۵۷ت کرد. زۆر کەس پێیان وایە شۆڕشی ساڵی ۱۳۵۷ گۆڕانکارییەک بوو کە لە لایەن هێزە ئیسلامییەکان بە ڕابەری خومەینی ڕوویدا. هەر بەم هۆیەشەوە پێی دەوترێت شۆڕشی ئیسلامی. دەربارەی ئەوە چۆن بیر دەکەیتەوە؟

حەمید تەقوایی:خومەینی بە جۆرێک توانی خۆی بەسەر ئەو شۆڕشەدا بسەپێنێت، بەڵام نوێنەری شۆڕش نەبوو، بەڵکو نوێنەری دژە شۆڕش بوو، لە ناوەوە سەرکوتکەری شۆڕش بوو. پایەی پێنجەمی شۆڕش بوو کە وەک ڕابەری شۆڕش بردویانەتە پێشەوە! ئەوەی کە بۆچی پاڵیانوە بە پێشەوە هەندێک هۆکاری کۆمەڵایەتی و سیاسی هەبوو. فاکتەرێک ئیرادەی حکومەتەکانی ڕۆژئاوا بوو. کاتێک حکومەتەکانی ڕۆژئاوا گەیشتنە ئەو دەرئەنجامەی کە حکوومەتی شا هیچ بەرگرییەکی نەماوە و ناتوانێت خۆی لە شەپۆلی شۆڕش بپارێزێت، چوونە لای کۆنەپەرستترین هێزی ئۆپۆزسیۆنی شا کە جەری ئیسلامی خومەینی و خومەینی بوو. هەروەها دژی پاشا بوون، بەڵام لە هەڵوێستێکی تەواو کۆنەپەرستانەوە. ڕۆژئاوا چووە پشت ئەم هێزە، مەیدانێکی پێدا و بەرزی کردەوە، چونکە لە دەسەڵاتی چەپ دەترسا. لەو کاتەدا سۆشیال میدیا نەبوو و خەڵک نەیاندەتوانی پەیوەندی بە یەکترەوە بکەن و یەکتر ئاگادار بکەنەوە. قۆرخکاری میدیا لە دەستی میدیاکانی وەک بی بی سی، دەنگی ئەمریکا، ڕادیۆی

ئیسرائیل و هتد بوو. خومەینییان بەرزکردەوە و پاڵیان پێدا و وێنەکەیان فڕێدایە سەر مانگ و پەردەپۆشیان کرد.

فاکتەرێکی دیکە پێگەی کۆمەڵایەتی و سیاسی ئەم ئۆپۆزیسیۆنە ئیسلامییە بوو لە خودی کۆمەڵگادا. وەک ئاماژەم پێدا، جۆری ئیسلامی خومەینی و خومەینی هێزێکی ئۆپۆزسیۆن بوو، بەڵام لە هەڵوێستێکی تەواو کۆنەپەرستانە. ئۆپۆزسیۆنی دژی چاکسازیی زەوی بوو، دژی مافی دەنگدانی ژنان، دژی مۆدێرنیزم بوو. ناڕەزایەتییەکەی ئەوە بوو کە ئیسلام لەگەڵ چاکسازیی زەویدا لەدەستچوو و مافی دەنگدان بە ژنان دەبێتە هۆی گەندەڵی و هتد. تۆڕی مزگەوتەکان و مەدرەسەی قوم و دواکەوتووترین بەشی کۆمەڵگای ئێران بنکەی ئیسلامییەکان بوون. خومەینی و هێزە ئیسلامییەکان بە پشت بەستن بەم بنکە توانیان سواری شۆڕشەکە ببن و شکستی پێبهێنن. لە ڕاستیدا شۆڕشی ١٣٥٧ دژی ئەوان بوو، دژی هەموو شتێک بوو کە کۆماری ئیسلامی ئەمڕۆ نوێنەرایەتی دەکات، بەڵام ئەو ڕۆژە ئەم بزووتنەوە کۆنەپەرستانە توانی خۆی وەک ئۆپۆزیسیۆنی شا دووپات بکاتەوە و لە ناوەوە شۆڕشەکە تێکبشکێنێت.
هەروەها دەبێ بڵێم لەو سەردەمەدا هێزی دیکە لە دژی حکوومەتی شا هەبوون؛ هێزی چەپ، هێزی شۆڕشگێڕ، هێزی پێشکەوتنخواز، بەڵام پاڵیان پێونراوە بە دواوە و نەیانتوانی ئەو ڕۆڵە ببینن کە پێویست بوو. ئیسلامییەکان تاکە هێزی ئۆپۆزسیۆنی شا نەبوون، بەڵکو ئەو ئۆپۆزسیۆنە بوون کە لەو سەردەمەدا، بە تایبەتی حکومەتەکانی ڕۆژئاوا، لە ترسی نفوزی سۆڤیەت، چونکە ئێران دراوسێی یەکێتی سۆڤیەت بوو، و زۆر نیگەران بوون لەوەی کە ئەوە دوای شا پەیوەندی بە بلۆکی سۆڤیەتەوە بکەن، پەڕوباڵیان دابەئەوان، کە دواتر بینیمان لە ئەفغانستان هەمان کاریان کردووە و چ کارەساتێکیان لە هەموو ناوچەکەدا دروستکردووە.
میدیاکانی ڕۆژئاوا شۆڕشی ١٣٥٧ بە ئیسلامی ناودەبەن، هەروەک چۆن کۆمەڵگای ئێرانی بە ئیسلامی ناودەبەن. بەڵام ئەم تیۆرییە بێمانا و بێ بنەمایە. بە تایبەت ئەمڕۆ شۆڕشی ئێستای ژنان و دژە ئایینی وەڵامێکی توندی بە ئەو جۆرە بۆچوونانە داوەتەوە.
و لە کۆتاییدا پێویستە جەخت لەوە بکرێتەوە کە شۆڕش بە ڕووخانی شا و ڕاپەڕینی بەهمەن کۆتایی نەهات و بەردەوام بوو. لە ڕاستیدا شۆڕش لە ٣٠ی حوزەیرانی ساڵی ١٣٦٠دا سەرکوت کرا، کاتێک حکومەتی تازە دەسەڵاتدار شمشێرەکەی دەرهێنا و هێرشی کردە سەر شۆڕش و شۆڕشگێڕان. نزیکەی دوو ساڵ و نیوی خایاند تا دواجار حکومەت سەرکوتی شۆڕشەکەی کرد. لەو ماوەیەدا هێرشی کردە سەر بەرەو کوردستان، هێرشی کردە سەر زانکۆکان، لەدانی تورکمانەکانی سەحرا،

تەقەی لە کرێکارە بێکارەکان کرد و دواجار بە هێرشێکی بەرفراوان بۆ سەر خەڵک لە ٣٠ی خوردادی ١٣٦٠، توانی ئەو ش□ش□ کەلسەر پێی خۆی نەیتوانی بوو لەسەر پێی خۆی بوەستێت وجڵەوبکات. هەر ئەم قۆناغەی نێوان ڕاپەڕینی بەهمەن ٥٧ و ٣٠ ٣٠ خوردادی ٦٠ نیشان دەدات کە چۆن ئەو کۆمەڵگایەی کە لە پێناو ئایدیاڵەکانیدا خەباتی کرد، تەسلیمی خومەینی نەبووە. خومەینی و دارودەستەکانی توانیان دواجار شۆڕشەکە بۆ خۆیان بەرن و خۆیان جێگیر بکەن، نەک بە وەهم بەڵکو بە هێزی سەرکوت.

خەلیل کەیوان: بۆ شکستپێهێنانی شۆڕش پەنایان بردە بەر شەڕ و داگیرکردنی باڵیۆزخانە.

حەمید تەقوایی: ب□ تەواوی هەمان شتە. بەڕای من بەبێ گرتنی باڵیۆزخانەی ئەمریکا و بەبێ شەڕی ئێران و عێراق، ئەم حکومەتە نەیدەتوانی لە چەند ساڵێک زیاتر بخایەنێت، هەموو شتێک ئەمەی پیشان دەدا. ئەوان توانیان کەشوهەوای سەرکوتکردن لە کەشوهەوای دژە ئەمریکی کە میراتی ئۆپۆزسیۆنی شا بوو ئامادە بکەن و پاشان بە شەڕکردن لەگەڵ عێراق، بە ئاڵای نیشتمانپەروەری و شەڕکردن لەگەڵ دوژمنی دەرەکی و هتد، هەموویان کۆنترۆڵ کرد کۆمەڵگا و هەژمووونی خۆیان دامەزراند. ئەم دوو پێشهاتە بەشداری□کی یەکلاکەرەوە بوون لە سەقامگیرکردنی ئەو کاردانەوە تازە دەسەڵاتدارەی کە لە ژێر ناوی شۆڕش و لە ڕاستیدا دژی شۆڕش دەستی بەسەر دەسەڵاتدا گرتبوو.

خەلیل کەیوان: لە وەڵامی پرسیاری پێشوودا باست لە هەلومەرجی سیاسی و کۆمەڵایەتیی هاتنەسەرکاری خومەینی کرد و ئاماژەت بەو دۆخە نێودەوڵەتییە کرد کە ڕێگەی بە حکومەتی ئیسلامی دا ئەندازیاری بکرێت. هەلومەرجی سیاسی-کۆمەڵایەتی ئەو سەردەمە چی بوو کە بووە هۆی ئەوەی هێزێکی سەروو کۆنەپەرستیی وەک خومەینی و ئیسلامییەکان ببرێنە پێشەوە و شۆڕشەکە تێکشکێنن؟ بۆچی هێزە پێشکەوتنخوازەکانی ئۆپۆزسیۆن دەستی باڵایان بەدەست نەهێنا؟

حەمید تەقوایی: هەرچەندە حکومەتەکانی ڕۆژئاوا چوونە پشت خومەینی و ئەویان بەرزکردەوە و خستیانە سەر ڕێ ، بەڵام ئەمە بەتەنها نەیدەتوانی چارەنووسساز بێت. پێم وایە هەلومەرجی سیاسی و کۆمەڵایەتی ناوخۆ ڕۆڵێکی یەکلاکەرەوەی هەبووە. لەسەر بنەمای ئەم مەرجانە بوو کە ئەو حکومەتانە توانیان ئەو تەلارسازییەی دەسەڵات تەواو بکەن.
تایبەتمەندییەکانی کەشوهەوای ناڕەزایەتی ئەو قۆناغە چین؟ بۆ

ڕوونکردنەوەی مەسەلەکە دەبێت بگەڕێینەوە بۆ قۆناغی دوای کودەتاکەی ٢٨ی مورداد. دوای ئەو کودەتایە، کەش و هەوای ئۆپۆزسیۆن بوو بە دژە ئەمریکی. هێزی چەپ وەک شێوەیەک لە دژی ئیمپریالیزم و هێزی ئایینی و هێزی ڕاست وەک شێوەیەک لە دژی دوژمنی بێگانە و دژی شەیتانی گەورە و ئەو کە دەبێتە هۆکاری هێنانی فەساد و بە بڕوای خومەینی ژن فاسید دەکات و هتد دژە ئەمریکی و دژە ڕۆژئاوا بوون بە گشتی. دیکتاتۆریەتی شا وەک حکومەتێکی وابەستە بە ئەمریکا ڕەخنەی لێ گیرا و ناڕەزایەتی دەرکەوت. شا و حکومەتەکەیان بە سەگی زنجیرکراوی ئەمریکا ناودەبرد و دیکتاتۆریەتی شایان وەکو حکومەتی پشتبەستنی شا بە ئەمریکا دەزانی. لە لایەکی دیکەوە، لە ڕوانگەی هەندێک هێزی ئۆپۆزسیۆن کە خۆیان بە چەپ دەزانی، بەشێک بوون لە سەرمایەدارەکانی ئێران، کە بە ناپەیوەندیدار و نەتەوەیی و پێشکەوتنخواز ناو دەبرا و لە ڕیزەکانی خەڵکی ئەو کاتە. بە واتایەکی تر، لە دیدی زۆرینەی ڕەهای هێزەکانی ئۆپۆزسیۆنی ئەو سەردەمەوە، دیکتاتۆری و ستەم و هەژاری و هەموو ناڕەحەتییەکان خەتای ئەمریکا و پشتبەستن بە ئەمریکا بووە، نەک پێویستی کاراکردنی سەرمایەداری و حوکمڕانی کۆمینە کۆمینەمفتەخۆرەکان، کە بە تایبەتی دوای چاکسازییەکانی زەوی دەوڵەمەند بوون.

ئەم کەشوهەوا وەهمییە، ئەم ناڕەزایەتییەی کە هەموو کاسە و کەچکی بەسەر ئەمریکادا دەشکاد، دوو لقی هەبوو: لقێکی سەروو کۆنەپەرستی کە لەگەڵ ئەمریکادا خراپ بوو نەک لەبەر ئەوەی ئیستغلالکارە یان ئیمپریالیستەکە یان فەرمانڕەوای جیهانە، بەڵکو لەبەر ئەوەی نوێنەرایەتی شارستانیەت ، زانست، هونەر و کولتوورێک دەکات کە ناکۆکە لەگەڵ ئیسلامدا، چونکە ئیسلامیزم یان هەر جۆرە ئایینێک دژی مۆدێرنیزم و مەدەنیەت و بەتایبەتی ئازادی ژن، یەکسانی نێوان ژن و پیاوە. هەموو ئایینەکان بەم شێوەیەن و ئیسلامییە دژە شایەکان بەتەواوی بە هەمان هۆکار دژی ئەمریکا بوون. بەڵام ئەم ئۆپۆزسیۆنە کە من گوتم بە ڕوونی لە دوای کودەتاکەی ٢٨ی موردادەوە ئەمریکای بە میحوەری خراپەکاری زانیوە، هەروەها لقێکی مۆدێرن و پێشکەوتنخوازانەی هەبووە. کە ئەو چەپەکان بوون کە وەک سەرمایەداری قۆرخکارلە دژی دەجەنگان، بەڵام ئەوانیش پێیان وابوو کە هۆکاری دواکەوتوویی، هۆکاری نەهامەتییەکان، هۆکاری ئازارەکانی خەڵک دەسەڵاتی ئەمریکایە و ئەگەر ئەم حوکمڕانییە لاببرێت، کێشەکان تا ڕادەیەکی زۆر چارەسەر دەکرێت. ئەمە باڵی پێشکەوتنخوازی بوو و لەگەڵ زانست و فەرهەنگ و شارستانیەتی ڕۆژئاوادا شەڕی نەدەکرد، بەڵکو لەدژی قۆرخکاریی سەرمایەداریی ڕۆژئاوا خەباتی دەکرد. ئەم

دوو هێزی بە کردەیی بوون بە یەک بەرەی دژ بە دیکتاتۆری شا. ڕۆشنبیران دەبینیت کە پێیان لە هەردووکیدا هەیە و نوێنەرایەتی هەردووکی دەکەن. کەسانی وەک ئەلئەحمەد و ئەلئەحمەدیزم بە گشتی دژایەتیی بە ڕۆژئاوای بوونیان دەکرد و ئەم دژایەتییەی بە ڕۆژئاوابوونە لقێکی ئیسلامی هەبوو کە لەلایەن کەسانی وەک دکتۆر شەریعەتی نوێنەرایەتی دەکرا و لقێکی دژە قۆرخکاری سەرمایەداریی ڕۆژئاوایی کە لەلایەن چەپەکانەوە نوێنەرایەتی دەکرا. زۆرێک لە هونەرمەندان و شاعیرانی ئەو سەردەمە ناڕەزایەتییان دەربڕی بەرامبەر بە ڕۆژئاواییبوون. و هەر لەبەر ئەم هۆکارەش گەڕانەوە بە “فەرهەنگی خۆماڵی”، بە نەریتی خۆماڵی کە بەتەواوی کۆنەپەرستانە بوو.

پێکهاتەیەکی گرنگی ئەم کولتوور و نەریتە “ناوخۆیی” ئایین بوو. ئەوان پێیان وابوو کە ئایینی شیعە لایەنێکی ڕادیکاڵ و خەباتگێڕی هەیە، حوسەینیش ڕوخساری ناڕەزایەتی دەربڕینە بەرامبەر زوڵم و ستەم و هتد. لەو کاتەدا هێزە دژە ئەمریکییە غەیرە ئیسلامییەکان هەمان قسەیان دەکرد. بە پێی ئەو هەلومەرجانە دەکرێ بڵێین کەشی سیاسی ناڕەزایەتی لەو قۆناغەدا لە بنەڕەتدا دژە ئەمریکی و دژە شا وەک دیکتاتۆرێکی بوکەڵەیی ئەمریکا بووە و لەم کەشوهەوادا لقی کۆنەپەرستانەی ئۆپۆزسیۆن خومەینی و ئیسلامیون بوون، و لقی پێشکەوتنخوازی چریکە فیداییەکان و هێزە چەپەکانی تر بوو.

کاتێک شۆڕشی ١٣٥٧ ڕوویدا، ئەم کەشوهەوای سیاسییە بە تەواوی بەر ئۆپۆزسیۆندا زاڵ بوو. هەر بۆیە لە دوای ڕووخانی شا و کاتێک کۆماری ئیسلامی باڵوێزخانەی ئەمریکای داگیرکرد، زۆرێک لە هێزەکانی ئۆپۆزسیۆن ناڕەزایەتییان دەرنەبڕی و تەنانەت هەندێکیان بەو ئەنجامە گەیشتن کە سیاسەتی دەرەوەی خومەینی پێشکەوتنخوازانەیە. تەنانەت بەشێک لە هێزەکان وەکوو فیداییەکانی زۆرینە و حیزبی توودە، بەهۆی ئەوەی دژە ئەمریکی بوو، بە تەواوی چونە پشت خومەینییەوە.

هەر ئەم دۆخە بوو وایکرد خومەینی سەرکەوتن بەدەست بهێنێت و ئۆپۆزسیۆنی چەپ و پێشکەوتنخوازی دەستی بە ئەو بدۆڕێنێت.

خەلیل کەیوان: ڕەوتی ڕاستڕەوەکان و لایەنگرانی ڕژێمی پێشوو وا خۆیان نیشان دەدەن کە شۆڕشی ئێستا گەڕانەوەیە بە ڕابردوو و گەڕاندنەوەی شانشینی. دیارە حسابیان بە ئەو نۆستالژیایەی ڕابردوو کردووە کە لە نێو بەشێک لە کۆمەڵگادا هەیە. پرسیاری من ئەوەیە ئەگەر لە سەردەمی شادا ئۆپۆزسیۆنی ئیسلامی توانی دەست بەسەر شۆڕشدا بگرێت، ئایا ئۆپۆزسیۆنی پاشایەتی ئەمجارە توانای ئەوەی

نییە هەمان شت بکات؟ چۆن دەتوانن پێش بە لاڕێدابردن و شێواندنی شۆڕش بگرن؟

حەمید تەقوایی: پێموایە دۆخەکە تەواو جیاوازە. وەک وتم لەو سەردەمەدا کێشەکی دژە ئەمریکی هەبوو کە ڕێگەی بە کۆنەپەرستی خومەینی دا بە دەستبەسەرداگرتنی شۆڕش. ئێستا لەبری ئەوە، کێشەکی دژە ئاینیمان هەیە، کێشەکی دژە ئیسلامی، کێشەکی دژە جیاکاریمان بەرامبەر بە ژنان هەیە بە دروشمی ژن ژیان ئازادییەوە.

ئەگەرچی ئائامانجەکانی خەڵکی ئەم قۆناغە هەمان ئامانجی نەوەکانی ساڵی ٥٧ تە، بەڵام هەلومەرج و کەشوهەوای سیاسی و ناڕەزایەتی تەواو جیاوازە. خواستی خەڵک ئازادی، یەکسانی، خۆشگوزەرانی، ژیانی ئینسانییە. لەو سەردەمەدا خەڵک بە هەمان ئایدیاڵ وەستانەوە، بە جۆرێک لە شۆڕشی دەستوریدا جەماوەری خەڵک بە هەمان ئایدیاڵەوە ڕاپەڕینەوە، بەڵام شکستیان هێنا. زەمینەی هەموو شۆڕشێک لە لایەن ئایدیاڵە ئینسانیەکانەوە دابین دەکرێت. شۆڕشی ئێستاش هەر هەمان شێوەیە، بەڵام لێرەدا جیاوازی ئەوەیە کە کەشی سیاسی-ناڕەزایەتی و پارادایمی سیاسی ئەمڕۆ لەگەڵ ئایدیاڵە مرۆییەکانی کۆمەڵگادا یەکدەگرێتەوە. وە ئەمەش زۆر قورس دەکات بۆ هەر هێزێکی ڕابردوخوازی کە لەگەڵ ئەم ئارەزووە مرۆڤانەدا نەگونجێت.

لە لایەکی ترەوە بارودۆخی ئەمڕۆ جیاوازە. لە سەردەمی دەسەڵاتی شادا هیچ زیندووییەکی سیاسی لە کۆمەڵگادا نەبووە. دوای کودەتاکەی ٢٨ی مورداد، شا توانی بە خنکاندنی ڕەها حوکمڕانی کۆمەڵگا بکات. سێبەری ساواک لە هەموو شوێنێکدا بڵاوبووەوە و خەڵک وریا بوون تەنانەت لە میوانداریە تایبەتیەکانیشدا باسیان بکەن، چونکە پێیان وابوو ڕەنگە ڕاپۆرتیان لێ بدرێت. لە زانکۆکان، لە کارگەکاندا، لە کۆبوونەوە گشتییەکان، ترسی ساواک سێبەری بە هەموو شوێنێک دانابوو. هەر جۆرە ناڕەزایەتییەک، هەر جۆرە خەباتێک، هەر جۆرە تەنانەت ڕەخنەیەک لە دەسەڵات تەحەمول نەدەکرا و سەرکوت دەکرا. هەرچەندە کۆماری ئیسلامی لە ڕووی کوشتار و تاوانکارییەوە دەستی ڕژیمی شای داخستووە، بەڵام هەرگیز نەیتوانیوە گۆڕستانی ئاریامەهری زیندوو بکاتەوە. ئەمەش یەکێکە لە بەرهەمەکانی شۆڕشی ١٣٥٧. من هەمیشە وتوومە شۆڕشەکان شکست دەهێنن، بەڵام لە مێژوودا دوور ناخرێنەوە؛ ئاکام و دەرئەنجامیان هەیە، دەرئەنجامیشیان هەیە، یەکێک لە دەرەنجامەکانی شۆڕشی ١٣٥٧ ئەوە بوو کە حکومەتی نوێ سەرەڕای هەموو سەرکوتەکانی، هەرگیز نەیتوانی کۆمەڵگا بخنکێنێت، نەیتوانی کپی و بێدەنگی دروست بکات. ناڕەزایەتییەکان لە ڕۆژی یەکەمەوە دەستی پێکرد. تەنانەت مانگێکیش بەسەر هاتنی دەسەڵاتدا

نەبوو کە ناڕەزایەتی بەربڵاوی ژنان لە دژی حیجابی ئیجباری دەستی پێکرد. ئەو ناڕەزایەتییەی کە بروسکە و خاڵی دەستپێکی شۆڕشی ئەمڕۆیە. بە گشتی دوای دەستبەکاربوونی ڕێژیم، کۆمەڵگا بەردەوام قوڵپی ئەدا و ناڕەزایەتی خوێندکاران، کرێکاران، خەڵکی کوردستان و پارچەکانی دیکەی کۆمەڵگا بەبە بەشداری و چالاکی هێزە چەپ و پێشکەوتنخوازەکان کە ملکەچی خومەینی نەبوون و ناڕەزایەتییەکانیان بەردەوام بوو حکومەتەکەی. وەک لە سەرەوە ئاماژەم پێدا، دوو ساڵ و نیوی خایاند، تا ٣٠ی خورداد،ی٦٠ درێژەی کێشا ، تا دواجار حکومەت توانی شۆڕش و هێزە چەپ و شۆڕشگێڕەکان تێکبشکێنێت و لەو ماوەیەدا کۆمەڵگا لە بوارە جیاجیاکاندا ناڕەزایی دەربڕیوە. دوابەدوای ئەوە، دوای ئەو سەرکوتانە، دوای شەڕی ئێران و عێراق، هەشتا ڕاپەڕینمان لەدوای ڕاپەڕین هەبووە. ئەمە ڕاپەڕینی ٧٨ و ٨٨ و ٩٦ و ٩٨مان هەبوو. پێش ئەمەش خەڵک لە کوردستاندا لە دژی کۆنەپەرستی تازە بەهێزەکە بە قەبارەیەکی بەرفراوان هاتبوونە مەیدان. لە ڕاستیدا دەبێ بگوترێ کە بە درێژایی دەسەڵاتی کۆماری ئیسلامی کۆمەڵگا بەردەوام خەباتی کردووە و ئەم خەباتە سەرمایەی خوڵقاندووە. چ لە ڕووی هۆشیارییەوە، چ لە ڕووی فەزا و پارادایمی سیاسییەوە، چ لە ڕووی مادەی ڕاستەقینەی شۆڕش، واتە ڕووخسار و ڕێکخراو و دامەزراوەکانەوە. بەڕای من ئەمانە گەرەنتی ئەوە دەکەن کە چیتر ناتوانرێت شۆڕش بە ئاسانی بشێوێنرێت و دەستی بەسەردا بگیرێت و تەعقیم بکرێت و تێکشکێنرێت؛ چ لە ناو شۆڕشەوە و چ لە بەرەیەوە.
بێگومان لە پێشهاتە سیاسی و کۆمەڵایەتییەکان هیچ شتێک گەرەنتی نییە. هەمووی پەیوەستە بەوەی کە حزبە چەپە شۆڕشگێڕەکانی وەک ئێمە چۆن مامەڵە دەکەن. هەروەها دەبێ ئەوە بڵێم کە لە هەلومەرجی پێش شۆڕشی ١٣٥٧دا حکوومەتی دیکتاتۆری شا بە توندی لە چەپی دابوو و ئەمەش فاکتەرێکی گرنگ بوو کە ڕێگەی بە خومەینی دا دەستی باڵا بەدەست بهێنێت. ئەمڕۆ هێزی چەپ خۆی پێکهێناوە، بەهێزە، لە مەیدانیە، حزبێکی وەک حزبی کۆمۆنیستی کرێکاری چالاکە. ئەم دۆخە ڕێگە نادات هێزێکی دژە شۆڕش و کۆنەپەرستانە بە ئاسانی شۆڕش بشێوێنێت و شکستی پێبهێنێت.

خەلیل کەیوان: شۆڕشی ئێستا لەسەر چییە و چ جۆرە نیزامێک دەتوانێت وەڵامی داخوازییەکانی خەڵک بداتەوە؟ سەرکەوتنی شۆڕشی ژن، ژیان، ئازادی، چ مانایەکی هەیە و سەرکەوتنەکەی لەسەر چی پەیوەستە؟

حەمید تەقوایی: بە بڕوای من ئەم شۆڕشە زۆر ئایدیالیستی و زۆر

ماکسیمالیستییە و بەکەم ڕازی نابێت خەڵک چاوەڕوانییەکی زۆریان هەیە. ئەو ڕاستییەی کە شۆڕشی ئێستا یەکەمین شۆڕشە لە مێژوودا کە پەیوەستە بە ڕزگاری ژنەوە و هەمووان دان بەوەدا دەنێن کە شۆڕشێکی ژنانەیە، هەروەها ئەو ڕاستییەش کە ئەم شۆڕشە ژیان و ئازادیی هەموو کۆمەڵگای بە ژیان و ئازادیی ژنان بە دروشمێکی مۆدێرن و مرۆڤدۆستانە پەیوەست کردووە. بەمانای ئەوەیە کە خەڵک بە شانازییەوە دەیەوێت چێژ لە ژیانێکی مۆدێرن و کولتووری مۆدێرن و پەیوەندییە مۆدێرنەکانی سەدەی بیست و یەکەم وەربگرێت.
دەبینیت شۆڕشی ١٣٥٧ تەکانێ بە دژە ئەمریکی بوون بوو، چ بە مانای پێشکەوتنخوازانەی سەرمایەداریی دژە قەرخکاری و چ بە مانای کۆنەپەرستانەی دژە مۆدێرنیزم و مردن بە پاشا و پاشایەتی هاوتا کرا بە مردن بە ئەمریکا. بزووتنەوە ئاینییەکان لەم کەشوهەوای دژە ئەمریکادا ڕۆڵێکی کارا و وێرانکەریان هەبوو. بەڵام ئەمڕۆ خەڵک دەڵێن مردن بە دین، مردن بە ئاخوندی مفتەخۆر دەڵێن دەبێ دین لە ژیانمان لاببرێ. ئەوان دەیانەوێت تەنانەت ڕێوڕەسمی تایبەتیشیان غەیرە ئاینی بێت. لە زەواجی سپییەوە تا مەراسیمی پرسە کە لەم شۆڕشەدا بینیمان کە خەڵک وازیان لە قورئان و نوێژ و هتد هێنا و دەیانەوێت کە بوونەوەکانیان و هەموو ژیانیان عەلمانی و نائاینی بێت و ئەمەش زۆر پێشکەوتنخوازانەیە. تیشک خستنە سەر ژن و مافەکانی ژن و پێگەی مرۆیی و کۆمەڵایەتی ژن و نووسینی ئەمە لەسەر پێشەوەی شۆڕش خەکارانە ڕێگری لە هەر جۆرە کۆنەپەرستییەک دەکات چونکە هەم پیرۆزی نەتەوەیی و نیشتمانپەروەری و هەم پیرۆزی ئاینی دژە ژن و شۆڤێنی و پیاوسالاری و ئەم شۆڕشەش ئەم ئاڵایە و بەم ئایکۆنەی ژن و لەگەڵ ژنانە بوون لە ڕاستیدا هەموو ئەو پیرۆزی و تابۆ و بیرکردنەوە بەردبووانە تێکدەدات کە ژنان لە فۆڕمی جۆراوجۆردا وەک سێکسی پلە دوو یان مرۆڤێک لە ژێر سەرپەرشتی پیاواندا دەزانن.
دەمەوێت بڵێم ئەم شۆڕشە تەواو جیاوازە لە ٥٧ و لە شۆڕشی دەستووری و پێموایە لە هەر شۆڕشێکی تری جیهان.
بە جۆرێک ئەمە شۆڕشێکە لەسەر ئەو ئایدیاڵانەی کە ئێمەی سۆسیالیست و کۆمۆنیستە شۆڕشگێڕەکان و حزبی کۆمۆنیستی کرێکارانی هەمیشە دەیخەینە ڕوو. بە کۆمەڵگای مرۆڤایەتی بە مانای شۆڕشی مرۆڤایەتی دەبێت و ئەمڕۆش ئەمە دەبینین. ئەم شۆڕشە دژی دابەشبوونی چینایەتیشە، دژی هەژاریشە، دژی موچەی فەڵەکی و نەهامەتی گشتیشە. خەڵک لە نائازایەتییە بەردەوامەکانیاندا چەندین جار دروشمی ئەمانەیان وتووە. شۆڕش دەیەوێت حسابەکان نەک تەنها لەگەڵ ئایین لەگەڵ حکومەت و یاساکاندا یەکلایی بکاتەوە، بەڵکو لەگەڵ

کەمینەیەکی هەلپەرستیشدا کە ئەمە پێی دەڵێین ئایەتوڵڵای ملیاردەر. شەش تەنیا دژی حوکمی مەلاکان نییە بەڵکو دژی حوکمی هەر کەمینەیەکیشە، دژی حکومەتە لە سەرووی خەڵکەوە. کاتێک مرۆڤەکان ئازادییان دەوێت، مانای وایە دەیانەوێت بڕیاری خۆیان بدەن، بەخۆیان حوکمڕانی بکەن. کرێکاران لە مێژە داوای ئیدارەی شورایی دەکەن. ئەم شۆڕشە هەروەها لەسەر ئەمەیە. ئەمە شۆڕشێکە بۆ ڕزگارکردنی ژنان و ڕێزگرتن لە ژیان و دەستەبەرکردنی ئازادی، واتە ملکەچکردنی هەژموونی لەسەدا یەکە سەرمایەدارە مفتەخۆرەکان و لێدان لە ڕیشەی ئەو حکومەتانەی کە لە سەرووی خەڵکەوەن. بە بڕوای من ئەم شۆڕشە ئەم ئامانجانەی لەبەردەمدایە و حیزبی ئەمە هەموو هەوڵێک دەدات بۆ ئەوەی ئەم شۆڕشە سەربکەوێت.
سوپاس بۆ ئەمیر تەوەکولی بۆ جێبەجێکردنی دەقی سەرەتایی ئەم چاوپێکەوتنە.

۱ی فێبروەری ۲۰۲۳، ۱۲ی بەهمەنی ۱۴۰۱

فەحسی ڤایتەمین D3 Vitamin D3 test .. رەهەند سابیر

لەم چەند ساڵەی پێشوودا، ژمارەی ئەو کەسانەی کە تووشی کەمی ڤایتەمین دی بوون، بە نیسبەتێکی سامناک، لە کوردستان و جیهان، لە کشاندایە. بەتروشوخوێکردنی مەوضوعەکە، هەندێ مەعلومات سەبارەت بە رۆڵ و گرنگیی ڤایتەمین دی، هۆکار و زیانەکانی ئەدەین بەر نەشتەری باسوخواز. ڤایتەمین دی، یەکێکە لەو جۆرانەی لە هەمبەر چەوریدا، بە چێکدادەت و ئەتوێتەوە، زۆرجار وەکو هەرمۆنێک کار ئەکات. جەستە پاش موستەفیدبوون لە تیشکی خۆر و لە ڕێگەی پێستەوە، ڤایتەمین دی چێ ئەبێت.

بۆچی ڤایتەمین دی ضەرورە؟
یارمەتیی لەش ئەدات بۆ مژیینی کالسیۆم، کالسیۆمیش پێویستە بۆ تەندروستی ئێسکەخانەکان، بەرتەقای ئەم وەظیفەی، ڤایتەمین دی، رۆڵێکی گرنگی هەیە لە تەندروستیی دەمارەخانە، ماسوولکەکان و

نیظامی بەرگریی لەش

بە چەند رێگە، ڤایتەمین دی چنگ ئەکەوێت؟
بە شێوەیەکی سەرەکیی، لە سێ رێگەوە ئەتوانین ڤایتەمین دی، دەست بخەین کە پێکهاتوون لە تیشکی خۆر، خۆراک، یان دەرمانی Supplements، هاوکات ئەگەر بۆ فەترەیەکی زەمەنیی درێژ، تیشکی خۆر لە جەستەمان بکوتەوە، ئەوا لەجیاتیی سوود، زیانمەند ئەبیت و ئیحتیمالی تووشبوون بە سەرەطانی پێست زیاد ئەکات.

رێژەی نۆرماڵ و نانۆرماڵ لە فەحسەکاندا
پێشئەوەی لە کۆتاییەوە بینووسرێ، لە ئیبتیداوە جێکەوتی ئەکەین، ئەکرێ ئەم ژمارانە، لە موختەبرێکەوە بۆ موختەبرێکی تر، بە کەمێک جیاوازیی، گۆڕانکاریان بەسەردا بێت.
١-ئەگەر رێژەکە لە نێوان 25-80 ng/ml بوو، ئەگونجێ بنووسین باشترین رێژەیە، یان هەندێ سەرچاوەی نوێ ئەڵێن 50-70
٢-ئەگەر ئەنجامگیریی نیسبەتەکە لە 10-24ng/ml بوو، ئەوا کەمیی ڤایتەمین دی هەیە بە شێوەیەکی کەم یان ئاسایی
٣-ئەگەر لە 10ng/ml کەمتر بوو، ئەوا زۆر کەمە
٤-لە کۆتاییدا، ئەگەر رێژەی نەتیجەی فەحسەکە لە 80ng/ml ، مەعنای قۆناغی تەسەمومە بە ڤایتەمین دی کە ئەمەیش خەتەرناکە

ئەمە رێژانەی بڕی چەند ڤایتەمین دیمان ئەوێ؟
بڕی ئەو ڤایتەمینەی رۆژانە پێویستمانە، لەسەر تەمەنی کەسەکە بەندە، بە رەچاوکردنی یەکەی نێودەوڵەتیی (international units-IU)
١-منداڵی تازە لەدایکبوو، هەتا دووانزە مانگیی، پێویستی بە 400 IUە
٢-یەک ساڵ، تاوەکو هەژدە ساڵ، 600 IU
٣-نۆزدە تا حەفتا ساڵیی، بە هەمان شێوە 600 IU
٤-٧١ ساڵیی و زیاتر، 800 IU
٥-خاتوونی دووگیان، یان شیربەخش، 600 IU
سەرەڕای ئەمانە، بە کەسێک ڤایتەمین دی زۆر کەم بێ، ئەوا پێویستی بە بڕێکی ئەبێت، ئەمەیش بەپێی ئەو کێشە و رێنماییەی دکتۆر بۆ گونجاوی ئەزانێ

هۆکاری کەمیی ڤایتەمین دی چییە؟
١-نەخواردنی ئەو خۆراکانەی کە سەرچاوەن ئەم ڤایتەمینە
٢-کەم بەرکەوتەیی تیشکی خۆر

٣-جگەر و گورچیلە نەتوانن ڤایتەمین دی بگۆڕن شێوەیەکی ئەکتیف کە جەستە بتوانێت بەکاری بهێنێت
٤-بەکارهێنانی هەندێ دەرمان کە کار بکاتە سەر مژیینی ئەم ڤایتەمینە

کێن ئەو کەسانەی مەترسیان زیاترە بۆ کەمبوونی ڤایتەمین دی، لە جەستەیاندا؟
١-منداڵی شیرەخۆرە، چونکە منداڵ بە کەمیی ئەکەوێتە بەر تیشکی خۆر، هەروەها شیری دایک، مەصدەرێکی ضەعیفە بۆ نە ڤایتەمین دی، بۆیە ئەکادیمایای ئەمەریکیی بۆ منداڵان، رێنمایی ئەدات بە پێدانی 400 IU رۆژانە بە منداڵ.
٢-ئەو کەسانەی عومریان کشاوە، لەبەر ئەوەی پێستیان بە باشی قوەتی وەرگرتنی ڤایتەمین دی نییە لە تیشکی خۆرەوە، هەروەها گورچلەیشیان بە باشی ناتوانێ ڤایتەمین دی بگۆڕێت بە شێوەیەکی ئەکتیف.
٣-ئەو کەسانەی کە رەشپێستن، توانای دەستکەوتی ئەم ڤایتەمینەیان کەمە لە تیشکی خۆرەوە.
٤-ئەو بەعضە شەخصانەی کە قەڵەون، چونکە چەورییە خانەکانیان لەگەڵ ڤایتەمین دی ئەلکێن ، قەطعی ئەغری ئەکەن بۆ سووڕی خوێن، بەڵام مگیینی ڤایتەمین دی، پێویستی بە چەوریی هەیە، بەڵام ئەگەر زیاد لە پێویست دروست بوو، ئەو حاڵەتەی سەرەوە رووئەدات
٥-عیللەتی درێژخایەنی جگەر و گورچیلەکان، هەندێ نەخۆشیی تری وەکو سەرەطان
٦-ئەو کەسانەی دەرمان بەکارئەهێنن وەکو Cholestyramine, anti seizure drug……

ئەو گرفت و کەیسانەی کە بەهۆی کەمیی ڤایتەمین دیەوە رووئەدات
کەمیی ڤایتەمین دی، ئەبێتە هۆی کەمبوونەوەی چڕیی و سەختیی ئێسکەکان، ئەمەیش خەتەرناکیی زیاد ئەکات بۆ سەر ئێسکەکان. زوو شکاندنی ئێسک، نموونەیەکی واضح و سانایە. هەروەها ئەگەر بە شێوەیەکی زۆر کەم بێت، ئەبێتە هۆی روودانی هەندێ نەخۆشیی، وەکو، ئێسکە نەرمە لە منداڵاندا Rickets، منداڵانی ئەفریقیی و رەشپێست، بە گشتیی زۆرتیین مەترسییان هەیە بۆ روودانی عیللەتە، هاوکات، لە کەسی گەورەدا، ئەگەر ئەم ڤایتەمینە زۆر کەم بێت، ئەبێتە هۆی Osteomalacia، نەتیجەی ئەم نەخۆشییە، لاوازیی و ئازاری ئێسکە خانەکان و لاوازیی ماسوولکەکانی لێئەکەوێتەوە.

توێژینەوەکان ئەوەیان تەخشان کردووە لە ئەو کەسانەی نیسبەتی

ڤایتەمین دی لە جەستەیاندا لە صەدا سیی 30% کەمتر بێت، مەترسیان زیاترە بۆ ڕوودانی ڕەماتیزمە، لەگەڵ ئەوەیشدا، ئەگەر 30% زیاتر بێت، کەمتر ریسکناک(خەتەرناک)ن، بە تایبەتیی لە خانماندا. لە بەرامبەر ئەمەدا، هەندێ توێژینەوەیش ئەوەیان بەیان کردووە، کە کەمیی ڤایتەمین دی، پەیوەندیی بە عیللەتەکانی شەکرە، ضەختی خوێن و سەرەطانەوە هەیە

ئەو سەرچاوانەی کە ڤایتەمینیان تێدایە
ماسیی بە تایبەتیی سەلەمون، بەرهەمە شیرەمەنییەکان بە گشتیی، قارچک، جگەری ئاژەڵ، زەردێنەی هێلکە، شەربەتی پرتەقاڵ

نیشانەکانی کەمیی ڤایتەمی دی چیین؟
١-هەستکردن بە نەخۆشیی
٢-لاوازیی و بێتاقەتیی
٣-ئازاری ماسولکە و ئێسک و پشت
٤-وەریینی قژ
٥-هەستکردن بە بوونی پەستان

ئایا زۆری ڤاتەمین مەترسیداوە؟
ئەگەر ڤایتەمین دی زیاد لە پێویست بێت، ئەوا ژەهراوییبوون بە ڤایتەمین دی پێئەگوترێ کە ئەمەیش خەتەرە و نیشانەکانیشی لەم چەند خاڵەدا، بەیانی ئەکەین
١-دڵتێکەڵهاتن و رشانەوە
٢-کەمبوونی ئارەزووی خواردن
٣-قەبزیی
٤-دابەزیینی کێش و لاوازیی

لە کۆتاییدا مەمی باسەکە بەوە ئەکوژێنینەوە کە ئەم فەحسە بە تیوبی زەرد Gell and clot acivater ئەکرێ.

مانەوە.. پشکە ناکام

((نامەی ئیسلامییەک بە داواکاری
پەناهەندەیی لە بەریتانیا…..))

“بەڕێوەبەرایەتی کاروباری بێگانەکان “ی بەڕێز… home office
ئەم نامەیەتان بۆ ئەنێرم و تکاتان لێ ئەکەم ، تکای موسڵمانێکی لە قەوماوی ماڵ تیا چوو ، من بە هەزاران دۆلارم سەرف کردوە تا گەشتومەتە ئێرە ، گەر بمنێرنەوە وڵاتەکەی خۆم لە خەفەت و بێ پاشەڕۆژیا ئەمرم ، تکایە با ئەوەی وڵاتی “عیلمانی-کافر” موسڵمانێکی وەک بەندە لە خۆ بگرن چونکە بە هەزاران کیلۆ مەترم بڕیوە و هەزاران جار حەمد و سەنای خوای تەعالام کردوە کە بە پشت و پەنای ئەو گەشتومەتە ئێرە، ئەم وڵاتەی ئەوە کلیلی بەختەوەریە بە من و بە هەزاران موسڵمانی تر کە بە ناچاری و لە نەبوونیا وڵاتەکەی خۆمان بە جێهێشتوە و چاومان لە ڕەحمەت و میهرەبانی ئەوەی عیلمانی-کافرە کە قبوڵمان بکەن وەک پەناهەندەیەک لە مەملەکەتی شاژن نشین بژێین…. تکاتان لێ دەکەم، لە نەهامەتی وڵاتەکەی خۆم ڕزگارم کەن و جێم بکەنەوە…ئەمەوە لە خێر و بەرەکەتی وڵاتەکەتان بخۆم. حەبی گەچ” ی وڵاتەکەی خۆم هەراسانی کردووم. با لە خەستەخانەکانتانا چارەسەر وەرگرم. لە جیاتی”میزی حوشتر” دەرمانی پزیشکیی عیملانی- کافر دەردم تیمار کات، سەرەڕای ئەوەی موسڵمانم ئەمەوە لە سایەی خێر و بێری عیلمانیە کافرەکان بحەسێمەوە، ئەمەوە لە پارەی باجی مەشروب و کەباریا و مەلها و قومارخانەکانتان مزوگەوتە دروست کەم بە ستایشی خوای تەعالا کە منی گەیاندە ئێرە، لە هەمان کاتدا دوعا بکەم ماڵ وێران و بێهەلاکەت چن چونکە دووا جار ئەوە مولحید و کافرن..استغفر اللە……موسڵمانی ڕاستەقینە لە هەر شوێنێ بە نابێ ئەرکەکانی خۆی لە بیر بچێ کە گرنگترینیان دژایەتی عیلمانییەتە..،
تکاتان لێ ئەکەم کە دە ڕەق نەبن بەرامبەرم، با لە وڵاتەکەتانا بمێنمەوە، ئەزانم ئەوە بەراز خۆرن، بەڵام من خۆم نایخۆم، ئەزانم لای ئەوە “هەمە” ئاسایە بەڵام بە مانەوەم چاوپۆشی لێ ئەکەم، بە ئەوەی توڕە نەبن بەلای باسی “جێندەر” هەر ناچم و خۆم لە لەپرسینەوەی یاسایی بە دوور ئەگرم، ئەوە ئافرەتتان کردوە بە کەڵەگا بەسەر پیاوەوە، بە دەنگ دەبم و پێویست بکا دەڵێم ” ئافرەت نیوەی کەمەگەیە” گەر حەز ئەکەن سێ روبعەتی، ئەزانم کە لێرە بمێنمەوە بۆم نیە دوو ژنم هەبێ ، بەشم نیە مناڵەکانم حەسیر مەیان کەم ناشتوانم بە زۆر کچەکەم موحەجەبە پێش کەم، خۆ تەقینەوە هەر زۆر قورسە ، هەموو ئەوانەم قبوڵە ، گەرچی لە ناخما شتێکی ترە و لە منالییەوە لەسەریان ڕاهاتووم، با لە پاداشتی ئەو قبوڵ کردنە لە وڵاتەکەتاندا بمێنمەوە، منی موسڵمان لەم وڵاتە عیلمانی – کافرە گوێ ڕایەڵی هەموو شتێکتانم ، بەس قبوڵم کەن ، پەنام بە هەناوون.

ڕاستە لە دینەکەی ئەمەیا نووسراوە بە شمشێر سەرتان بپەڕێنین و تەفر و توناتان کەین، بەڵام لەکاتی پێویست و تەنگانەیشا ووتراوە “لکم دینکم و لنا دیننا” ئێوە دینی خۆتان هەیە و ئێمەش هی خۆمان ،، بۆیە مەرجەکانتان قبوڵ ئەکەم بە: مانەوە…

بیرەوەرییەکانی فەقێیەکی گومڕا-(47).. شەماڵ بارەوانی

دەمارگیری منی بڕوادار و دڵگەورەیی شیوعییە بێ بڕواکان!

بەشی چل و حەوت!

کە فەقێ بووم لەقوتابخانەی ئیسلامی(موحەمەدیە بۆ زانستە شەرعیەکان)، لە هەولێر و لە گەڕەکی ئیسکان و لەناو مزگەوتی(حاجی قەرەک)، هەموو جار کاتێک دەهاتم بۆ بازاڕ، هەر بە ئەنقەست تۆزێک ڕێگەی خۆم دەگۆڕی و بە نزیک مقەڕی شیوعیەکان دا ڕەتدەبووم، ئەوکات مقەڕێکی شیوعی لە نزیک هۆڵی میدیا و میوانخانەی شیراتۆن بوو.

هەرچەندە من بەتەمەن گچکە بووم، وەلێ ئیسلامی و مرۆڤێکی تابڵێیت دەمارگیر و ئایدیۆلۆژیست بووم.

جا پیاوە ئایینی و مەلای ئیسلامی و بانگخواز و واعیزە ئیسلامیەکان، بە پێی ئیدۆلۆژیا و بیرو باوەڕ و قەناعەتی خۆیان، تێگەیشتنێکی زۆر کۆمەدی و سەیریان لە مێشک و هزردا دروستکردبووم سەبارەت بە شیوعیەکان، وەکوو: شیوعیەکان سنوورێکیان بۆ سێکس نییە، کەسە نزیکەکانیان لەخۆیان مارە دەبڕن، کافر و دوژمنی خوداوەندن، بێبڕوا و دژە ئایینن و دەڵێن ئایین تلیاکی گەلانە و خوداش بوونی نییە و شیوعیەکان و واو وان.. بە کورتیەکەی من شیوعیەت و شیوعیەکانم لا وەکو دڕندە وابوو، هەتا بڵێیت ڕقێکی ئەستوور و تەسەوورێکی نێگەتیڤ و خراپ و نزم و هەڵەم سەبارەت شیوعیەکان لە ئەقڵ و مێشکدابوو.

جا هەموو جارێک کەبە وێ داد□□یشتم بۆ بازاڕ، کاتێک بەپێش مقەڕەکە دا ڕەتدەبووم، لەپێشەخۆم کۆمەڵێک جوێنی مزر و دنیایەک نەفرەت و تفم بۆ مقەڕەکە و شیوعیەکان حەواڵە دەکرد و دەمگوت: خودایە گیان، ئەوشەو ڕۆژ نەبێتەوە، تا هەموو ئەو شیوعیە بێ بڕوایانە بکەیت بە مەیمون و بەراز !

بەو شێوەیە بێ ئەندازە ڕقم له چەپ و شیوعیەکان دەبوویەوە، بێ ئەوەی یەک دێڕم لەسەر فەلسەفەی مارکسیەت و پرۆگرام و ئیدەلۆژیەتی شیوعیەت خوێندبێتەوە.

ئەو ڕق و دەمارگیریەم بەرهەمی ئەوەبوو کە لە پیاوە ئایینی و ئیسلامیەکان و واعیزەکان بیستبوو.

هەینیەک مەلایەکی هاوڕێم پێی گوتم من کارم هەیە، من لە جیاتی ئەو، چومە گوندەکی لای قوشتەپەی خوتبەم داو وتارەکەشم لەسەر شوعیەت بوو.

مەلاکە پێشوتر ئاگاداری کردمەوە و بە منی گوت ئەو گوندە زۆربەی شیوعین و لەحەقیان وەرە و بیانکوتە.

منیش گوتم باش، خەمت نەبێت من دەزانم چۆن دەردیان دەرمان دەکەم و لەحەقیان دێم، ئەو شیوعیە کافرانە.

بە حوکمی ئەوەی ئەوکات هەم هەرزەکار و هەم ئیسلامیش بووم، وەکو ئاماژەمدا، کە تێروانینەکی زۆر سەقەت و نەرێنی و خراپم لەسەر شیوعیەت هەبوو. سەرتان نەیەشنم، ڕۆشتمە سەر مینبەر و هەرچی جنێو لە فەرهەنگی دەمپیسی و جنێودا هەبوو، هەموییم هێناو لۆ داکی فیورباخ و بابی مارکس و خوشکی لینینم نارد، لەناو خوتبەی دیقەتمدا خەڵکەکە هەمووی پێ دەکەنین !

لەدرێ خۆ گۆتم عەجیب ئەوە لۆ هەموویان سمێڵ ختکەیانەو پێ دەکەنن؟! خۆ خوا نەخواستە و عەیب نەبیت کەس هەوایەکی لێ بەرنەبوویە؟! سەیری یەخەی کراسەکەمم دەکرد، نەوەک ملکەم خواربی و عەیبەیەک، یان، جیقنەک، یان شتەکی پێوە بیت.

گوتم دیارە بۆیە وا ئەو خەڵکە پێم پێدەکەنن! توڕەیی و حەماسەت و گەرمیەکی وا منی گرتبوو، ببووم بە تەندوور و یەك تۆز مابوو کۆنتڕۆڵ لەدەست دەم و برێم هەی بێ ئابڕۆینە، ئەوە ئەنگۆ بەچ پێ دەکەنن، شەرم لەخۆتان ناکەن، چبووە، خۆ کەس هەوای لێ

بەرنە بوویە؟!

کە وتار تەواو بوو و لەگەڵ ئەو پیاوەی دەهاتین لە دەرە، زۆر بەڕێزەوە تەوقەکی گەرمی لەگەڵ کردم و گوتی مامۆستا گیان، دەبێت لە نانی نیەوانە میوانی من بیت.

گووتم باشە بەسەرچاو، وەختە چووینە ماڵە، بەکابرام گووت: ئێستا بەس ئەتو بەمن برێ، ئەو خەرکە ئەوڕۆ لە مزگەفتە، لەکاتی وتاردانەم، لە هەموو پێدەکەنین؟ گۆتی: مامۆستا دەزانی ئەمە زۆربەی شیوعینە خەڵکی ئەو گوندەی؟ وای کە تەریق بوومەوە کە وای گوت، عەرد شەق بوایە، لەشەرمان دەچوومە ناویەوە، ئینجا زانیم ئەوان بە گەلایەتی من پێکەنینە و شیوعیش وانین وەک من حاڵی کرامە. دواتر بەڵێنم بە خۆمدا کە جارێکیتر لە خورت و خۆڕاو بە زانیاری و بە نەزانی، هیچ جارێکیدی یەک قسەی خراپ لەسەر شیوعیەکان نەکەم.

ئینجا دەستم داکتێبەکانی مارکس و گەورەیی مارکسی فەیلەسوف و بیرمەند و ئابووریناسم بۆ دەرکەوت و زانیم دیالیکتیکی ماتریالی و ماتریالیزمی مێژوویی و پڕۆلیتار و چینی چەوساوە و کەپیتاڵیزم و فیوداڵیزم و دەرەبەگ و عەدالەتی کۆمەڵایەتی..تاد. چییە.

ئینجا دواتر ڕۆشتمە حوجرەیەکتیر و مزگەوتەکیتر و لە گەڕەکێکیتر، ڕیزی پێشەوەی نوێژخوێنان، بەردەوام دووسێ شیوعی تێدابوو لە نوێژی بە کۆمەڵ.

پیاوەکی بە تەمەنی تێدابوو، چەپ باوەڕ و شیوعی بوو، ڕۆژێک خەریک بووم بانگ بدەم، هەر هەندەم زانی ئەو پیاوە بە تەمەنە شیوعیە لە پشتڕا یەخەی کراسەکەمی گرتوو گوتی: لاچۆ دەی، تۆ وەهابی و لە دوای بانگەکان سەڵاوەت لەسەر پێغەمبەر لێنادەیت، بڕۆ پاش دەی، ئیتر من لاچۆم و خۆی بانگی دا، کەوتمە بیرکردنەوەو پرس لەخۆم:

ئەی کوا ئەو ئیسلامی و واعیز و مەلایانەی بۆ منیان دەگوت شیوعیەکان هەموویان کافر و دوژمنی ئاینی و مزگەت و بانگ و سەڵاوات و پێغەمبەر و خوداوەندن؟!

پاشان هاوڕێیەتیم لەگەڵ کۆمەڵێک لە شیوعیەکان دروست کرد، دەیان کەسی شیوعیم ناسی، لە نووسەر، مامۆستا، ڕاگەیاندکار، کەسی ئاسایی..تاد. بەم ڕۆشنبوویەوە، کە شیوعیەکان چەندە مرۆڤی مرۆڤ دۆست و دڵپاک و دەست پاک و بێ گرێ و ڕاستگۆ و سەخی و میهرەبان و لەخۆبوردە و ڕۆشنبیر و بەڕێزن.

دووساڵیش لەگوندی (چل هەوێزە)ی د□ق□ری کەندیناوەی وتارم دەداو مەلا بووم لەسەردەمی فەقێیاتیم، چەندین جار کە دەهاتمە دووڕیانی ناحیەی دیبەگە، مامۆستایەکی شیوعی هەبوو ناوی(ح)بوو، خەڵکی دیبەگەبوو، دەهات و کەمنی دەبینی یەکسەر ئۆتۆمبیلەکەی ڕادەگرت و دەیگوت مامۆستا فەرموو، تا کورانی مەخمور لەگەڵی دەهاتمەوە.

بەمنیشی دەگوت من، وەک سیاسەت شیوعیم و وەک ئایین موسڵمانم.

لە کۆتایێدا دەڵێم: نە لەڕابردوو و نەیش لە ئێستا، هیچ ڕۆژێک شیوعی نەبوومە، من هێندەی کەسێکی ناسیونالیستم، هێندە چەپ نیم، وەلێی ئەوە حەقیقەتێکە سەبارەت بەشیوعیەکان دەبوا بمگوتبا.

شەماڵ بارەوانی